

521
1

Latvijas PSR
revolūcijas
celtniecības arhīvs

Литовый фонд

Народных артистов Латвийской ССР
Эдгарис Яковли Такуль

и

Александра Михайловича Дашкова

Фонд № 521

Опись № 1

Литовые документы Такуль Эдгарис
Яковли

27894

1939 - 1974. 2. 2.

LATVIJAS PSR CENTRĀLAIS VALSTS OKTOBRA REVOLŪCIJAS
UN SOCIĀLISMA CELTNIECĪBAS ARHĪVS

LATVIJAS PSR TAUTAS SKATUVES MĀKSLINIEKI
ELFRĪDA P A K U L E UN ALEKSANDRS D A Š K O V S

Fonds Nr.521

Apraksts Nr.1

Elfrīda PAKULE Jāņa m. (dz.1912.g.)

1939.g.-1974.g.

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lietas Nr.	Lapas Nr.
1. Priekšvārds		1 - 7
2. Radošā darba materiāli	1 - 10	8 - 9
3. Vēstules radošā darba jautājumā	11 - 13	9
4. Biogrāfiskie materiāli	14 - 28	10 - 11
5. Savāktie materiāli	29	12
6. Uzskates materiāli	30	12

P R I E K Š V Ā R D S

I

Valsts prēmijas laureāte, LPSR Tautas ^{skatuves} māksliniece Elfrīda Pakule dzimusi Rīgā 1912.g. 2.jūnijā muzikālā strādnieku ģimenē. Jau agrā bērnībā viņa iemīl dziesmu, Līdztekus ar pamatizglītību viņa mācās klavieru spēli. Nopietnas vokālās studijas sākās 1930. gadā pie Rīgas konservatorijas profesora Paula Saksa. Studijas bija ilgas un rūpīgas.

E.Pakule debitēja 1938.g. pie radiofona mikroфона. Pirmais solokonzerts notiek 1938.g. 29.novembrī. Tas iegūst plašu publikas un kritiķu atzinību. Kopš šī brīža sākas aktīva koncertdarbība. 1940.g. ziemā E.Pakule saņem uzai-
cinājumu iestudēt ~~Nakts~~ karalienes lomu V.A.Mocerta operā "Burvju flauta". Operas pirmizrāde 1940.g. 15.februārī norit ar lieliem panākumiem. Neskatoties uz kritikas cildinošām atsauksmēm, operas štatos jauno debitanti neieskaita.

Pēc padomju varas nodibināšanās Latvijā 1940.g., Operas teātris gatavojas Latvijas PSR Mākslas dekādei Maskavā, izsludina vairākus konkursus, kuru rezultātā Elfrīda Pakule, Aleksandrs Daškovs un citi jaunie mākslinieki tiek ieskaitīti operas kolektīvā (A.Daškovu nozīmē par solistu Liepājas operā). Nākošā E.Pakules debija uz operas skatuves ir Violetas lomā Dž.Verdi operā "Traviata".

1941.g. jūnijā E.Pakule, A.Daškovs un citi solisti izbrauc uz Maskavu, lai piedalītos Vissavienības estrādes mākslinieku konkursā. Šeit viņus pārsteidz Lielais Tēvijas karš, kas rada negaidītu pavērsienu E.Pakules dzīvē. No Maskavas viņa evakuējas uz Ivanovas pilsētu, kur no 1941.g. jūlija līdz 1942.g. maijam darbojas Latvijas PSR Mākslas

ansamblī, uzstājoties ap 200 koncertos galvenokārt hospitāļos.

Negaidīts pavērsiens mākslinieces dzīvē rodas 1942.g. maijā, kad Maskavas radio uzaicina latviešu māksliniekus piedalīties divos radioraidījumos okupētajai Latvijai. Šim uzdevumam tiek izraudzīti E.Pakule un A.Daškovs, Mākslinieces priekšnesumu radioraidījumā noklausījās profesors N. Raiskis, Maskavas konservatorijas vokālās katedras vadītājs. Pateicoties viņa ierosinājumam Elfrīdai Pakulei sākas jauns spraiga darba cēliens, kas paver ceļu gan uz Maskavas koncertzāli, gan Lielā teātra skatuvēm, gan pie Radio mikrofona. Apmēram 80 koncertus viņa sniegusi Maskavas Radiostudijā. Daudzkārt uzstājusies Violetas lomā uz Lielā teātra skatuves. E.Pakule iekaroja nevien Maskavas auditorijas simpātijas, viņas dziesma deva spēku frontes cīnītājiem pārvarēt grūtības un iedvesa ticību nākotnei, par ko liecina daudzās frontinieku vēstules.^{x)}

1943.g. februārī E.Pakule kopā ar nelielu mākslinieku brigādi lido uz fašistu aplenkto Ļeņingradu. Divu nedēļu laikā aukstuma un bada izmocītajā pilsētā notiek 17 koncerti gan Ļeņingradas radiofonā, gan slimnīcās un karaspēka daļās.

Seko koncerti pa daudzām Padomju Savienības pilsētām.

Pēc Padomju Latvijas atbrīvošanas 1944.g. rudenī E. Pakule atgriežas Rīgā un līdz 1955.g. ir LPSR Valsts akadēmiskā operas un baleta teātra soliste. Pirmā loma uz operas skatuves ir Violeta, Dž.Verdi operā "Traviata" 1944.g. 16.decembrī. Par šo izrādi nākošās dienas laikrakstā "Sovetskaja Latvija" varēja lasīt šādas rindas: "Kā zināms, LPSR Nopelniem bagātā māksliniece E.Pakule ir viena no labākajām Violetas lomas izpildītājām mūsu zemē... Mākslinieces balss kā vienmēr skanēja skaisti un brīvi, bet viņas radītais aizkustinošais tēls pakļāva un pārlicināja ..."

Uz Operas un baleta teātra skatuves E.Pakule atveidojusi 11 operu lomas: Nakts karaliene A.V.Mocerta operā

---

x) F Nr. 521, apr. Nr. 1, lieta Nr. 12

"Burvju flauta", Violeta Dž.Verdi operā "Traviata", Džilda Dž.Verdi operā "Rigoletto", Rozina Dz.Rosini operā "Seviljas bārdzinis", Margareta F.Guno operā "Fausts", Marfa N.Korsakova operā "Cara līgava", Antonida M.Glinkas operā "Ivans Susaņins" un citas.

Kopš 1955.g. E.Pakule ir LPSR Valsts filharmonijas soliste. Viņas koncertrepertuārs ir ļoti plašs. Ar savu daiļskanīgo balsi un augsto vokālo kultūru māksliniece priecējusi ne vien mūsu republikas klausītājus, bet daudzus dziesmu mīļotājus citās republikās. Kopā ar dzīvesbiedru A.Daškovu māksliniece ik gadus vairākas reizes sniedz koncertus Ļeņingradā, kur viņi iemantojuši daudz cienītāju. 1957.g. E.Pakule un A.Daškova kopā ar Valsts kori dodas 3 mēnešu ilgā koncertturnejā pa Ukrainas, Lietuvas, Baltkrievijas, Azerbaidžānas, Grūzijas, Moldāvijas un Krievijas pilsētām. 1958.gadā notiek koncertceļojums pa Sibīrijas pilsētām. Pirmā ārzemju koncertceļojumā E.Pakule dodas 1951.gadā. Kopā ar latviešu un igauņu mākslinieku grupu viņa uzstājas koncertos vairākās Somijas pilsētās. Padomju mākslinieku koncertus augsti vērtēja vietējā kritika.

Līdztekus darbam mākslas laukā E.Pakule veltī daudz laika sabiedriskajam darbam. 1946. un 1950.gadā viņa ievēlēta par deputāti PSRS Augstākajā Padomē un 1959.gadā Rīgas pilsētas padomē. Viņa ir Vissavienības padomju jaunatnes festivāla un Vissavienības vokālistu konkursa žūrijas komisijas locekle, Miera aizstāvēšanas republikāniskās komitejas locekle, Kultūras darbinieku arodbiedrības republikāniskās komitejas Prezidijs locekle, darbojas vairākos šefības pasākumos.

E.Pakule arī pēdējā laikā turpina darboties Valsts filharmonijā kā vokālistu konsultante, ir PSRS Brunoto Spēku republikāniskās kultūras komisijas priekšsēdētāja un piedalās citos sabiedriskos pasākumos.

1942.gada decembrī E.Pakulei piešķirts LPSR Nopelniem bagātās mākslinieces goda nosaukums, 1946.gadā viņa kļūst par Valsts prēmijas laureāti un 1947.gadā viņai piešķirts

LPSR Tautas mākslinieces goda nosaukums. 1946.gadā E.Pakule saņem Darba Sarkanā Karoga ordeni un 1956.gadā Ļeņina ordeni, apbalvota ar vairākiem Goda rakstiem.

Fonda materiālus izmantojusi muzikologe V.Briede-Bulavinova sastādot monogrāfiju "Elfrīda Pakule" izdevniecība "Liesma" R. 1970.g.

Daļa E.Pakules un A.Daškova radošā darba dokumentu atrodas Valsts Rīgas vēstures muzejā, starp tiem ir diplomu par Valsts prēmijas laureāta nosaukuma piešķiršanu.

II

Elfrīda Pakule 1973.~~74~~ gadā nodeva valsts glabāšanā radošā darba un biogrāfiska rakstura materiālus par laika posmu 1939. - 1974.g.

Darbs pie fonda sakārtošanas sākts 1974.g. februārī. Izdarīta dokumentu vērtības ekspertīze, sistematizācijas un tehniskā apstrāde. Izveidotas 30 lietas, sastādīts apraksts Nr.1. Aprakstā lietas sistematizētas šādā secībā: izpildītais repertuārs, kurā ietilpst operu ārija, romanču un dziesmu notis (ar komponistu veltījumiem), solokoncertu programmas un koncertu programmas, kuros viņa piedalījies kopā ar A.Daškovu un citiem māksliniekiem, tāpat arī afišas par laikaposmu 1939.-1972.g., raksti presē, televīzijas un radio runu teksti, fotopozitīvi no operu izrādēm un koncertiem kopā ar A.Daškovu un citiem māksliniekiem laika posmā 1943.-1962.g.

Vēstules radošā darba jautājumos satur brālīgo republiku filharmoniju, viesizrāžu biroja un citu iestāžu aicinājumu uzstāties vieskoncertos laikā 1951.-1957.gadam, pateicības vēstules par sniegtiem koncertiem no frontiniekiem un citiem viņas talanta cienītājiem 1942.-1973.g.

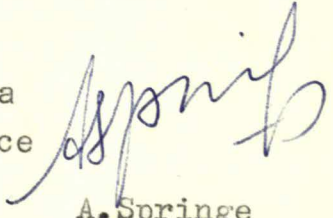
Biogrāfiskie materiāli satur dokumentus par apbalvojumiem: Dekrētu par Nopelniem bagātās mākslinieces goda nosaukuma piešķiršanu, Goda rakstus; materiāli par sabiedrisko darbību satur dokumenti, kas atspoguļo E.Pakules darbību kā PSRS Augstākās Padomes deputāti laikā 1946.-1951.gadam un kā Miera aizstāvēšanas republikāniskās komitejas darbinieci u.c. pasākumu dalībnieci laika posmā no 1949.-1971.gadam, raksturojumus, atsauksmes par radošo darbību, pateicības rakstus, apsveikumus, recenzijas (laikrakstu izgriezumā) par operu izrādēm, koncertiem, koncertiem un izrādēm kopā ar A.Daškovu, raksti par E.Pakules sabiedrisko darbību 1945.-1959.gadam.

Savāktie materiāli satur saglabātas koncertprogrammas.

Uzskates materiāli satur E.Pakules personīgos fotoattēlus un kopā ar A.Daškovu, darba kolēģiem un draugiem, 1950.-1965.gadam.

Dokumentu apstrādes gaitā veikta arī dokumentu katalogizācija, kā rezultātā sastādītas katalogam tematiskās un vārdiskās kartītes.

Priekšvārdu sastādīja
vec.zin.līdzstrādniece

A. Springe

28

P A P I L D I N Ā J U M S   P R I E K Š V Ā R D A M .

Radošā darba materiāli.

Latvijas PSR Tautas skatuves mākslinieki E.Pakule un A.Daškova 1981.g. - 1982.g. nodeva papildinājumu savam personu fondam: recenzijas, koncerta programmas, raksturojumus un goda rakstus. Pavisam kopā 33 dokumentus no kuriem izveidotas 10 lietas. Lietas sistematizētas pēc sistematizācijas shēmas, aprakstos Nr. 1 un 2.

Fonda papildinājums daļēji dos plašāku ieskatu par mākslinieku radošo un sabiedrisko darbību.

Fonda glabātāja

28.10.82.

M. Broka

M. Broka

SISTEMATIZAVIJAS SHĒMA.

1. Radošā darba materiāli.

- 1.1. Izpildītais repertuārs (operu āriju, romanču, dziesmu notis).
- 1.2. Koncertprogrammas.
- 1.3. Afišas.
- 1.4. Raksti presē, televīzijas un radorunu teksti.
- 1.5. Radošā darba raksturojošas fotogrāfijas.

2. Vēstules radošā darba jautājumā.

- 2.1. Filharmoniju, Viesizrāžu biroja u.c. iestāžu aicinājumi sniegt koncertus.
- 2.2. E.Pakules talanta cienītāju vēstules.
- 2.3. E.Pakules vēstule J.Mediņam.

3. Biogrāfiskie materiāli.

3.1. Personiskie dokumenti:

3.1.1. LPSR Augstākās Padomes Prezidija Dekrēts par Nopelniem bagātās mākslinieces goda nosaukumu.

3.1.2. Goda raksti.

3.2. Materiāli par sabiedrisko darbību:

3.2.1. Materiāli par PSRS Augstākās Padomes deputātes darbību.

3.2.2. Mandāti, delegāta biļetes, caurlaides u.c.

3.2.3. Materiāli par sabiedrisko darbību.

3.3. Raksturojumi un atsauksmes par radošo darbību.

3.4. Pateicības raksti par sniegtiem koncertiem.

3.5. Apsveikumi.

3.6. Ielūgumi.

3.7. Recenzijas par koncertiem un operu izrādēm.

4. Savāktie materiāli.

4.1. Koncertprogrammas.

5. Uzskates materiāli.

5.1. E.Pakule ģimenes un draugu vidū.

Izmantotās literatūras saraksts.

1. Latv.PSR Mazā enciklopēdija
II sēj. "K-Pie", R.1970. 716.lpp.
2. Padomju Latvijas mūzikas darbinieki"
R.,1965. 431.-434.lpp.
3. V.Briede-Bulavinova "Elfrīda Pakule"
R.1970.

Nr. p.k.	Indekss	Nosaukums	D a t i	Lapu skaits	Piezīmes
1	2	3	4	5	6
<u>1. Radošā darba materiāli</u>					
1.		E.Pakules izpildītais re- pertuārs: Operu ārijas, ro- mances, dziesmas (notis)		180	
2.		Koncertprogrammas ar E.Pa- kules piedalīšanos un E. Pakules solokoncertu prog- rammas	1938.- 1972.g.	50	
3.		Koncertprogrammas ar E.Pa- kules un A.Daškova pīeda- līšanos	1946.- 1965.g.	74	
4.		E.Pakules koncertu afišas	1943.- 1973.g.	23	
5.		E.Pakules un A.Daškova koncertu afišas	1949.- 1968.g.	52	
6.		E.Pakules raksti presē (laikrakstu izgriezumi)	1945.- 1959.g.	21	
7.		E.Pakules radio un tele- vīzijas runu teksti. Ma- šīnraksti.	1947.- 1969.g.	27	

212

1	2	3	4	5	6
8.	Fotouzņēmumi: E.Pakule operu uzvedumos		1945.- 1956.g.		11
9.	Fotouzņēmumi: E.Pakule vieskoncertos, 50 dzīves un 25 darba gadu jubilejas koncertā		1951.- 1962.g.		22
10.	Fotouzņēmumi: E.Pakule un A.Daškova LPSR Valsts mākslas ansamblī Goroho- veckas nometnē un vieskon- certos		1943.- 1971.g.		38

2. Sarakste radošā darba jautājumos

11.	PSRS Mākslas lietu komitejas Viesizrāžu biroja, Maskavas, Iņingradas un Ukrainas fil- harmoniju u.c. iestāžu vēstules ar Vieskoncertu piedāvājumiem Elfrīdai Pakulei		1941.- 1957.g.		87
12.	Elfrīdas Pakules talanta cienītāju vēstules		1942.- 1973.g.		145
13.	E.Pakules vēstule J.Mediņam ar aicinājumu atgriezties dzimtenē		[1950.]		2

1	2	3	4	5	6
<u>3. Biogrāfiskie materiāli</u>					
14.	LPSR Augstākās Padomes Prezidija 1942.g.14.decembra Dekrēts par LPSR Nopelniem bagātā mākslinieka goda nosaukuma piešķiršanu	1946.g. 9.dec.	4		
15.	LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda raksti par izciliem nopelniem mākslas attīstībā	1949.- 1969.g.	14		
16.	PSRS un LPSR Mākslas darbinieku CK komiteju, Kultūras darbinieku arodbiedrības, Īvovas apgabala kultūras pārvaldes un citu iestāžu izsniegti Goda raksti par sekmīgu darbu mākslas attīstībā	1947.- 1971.g.	28		
17.	Materiāli par E.Pakules PSRS Augstākās Padomes deputātes darbību	1946.- 1951.g.	22		
18.	Caurlaides, mandāti, delegāta biļetes	1941.- 1971.g.	23		
19.	Materiāli par E.Pakules piedalīšanos sabiedriskā darbā	1949.- 1971.g.	64		

144

1	2	3	4	5	6
20.	Raksturojumi un atsauksmes	1943.- 1946.g.	6		
21.	Pateicības raksti par sniegtiem koncertiem un šefības darbu karaspēka daļās	1951.- 1968.g.	8		
22.	Apsveikuma telegrammas par Valsts prēmijas laure- ātes, LPSR Tautas māksli- nieces goda nosaukuma pie- šķiršanu u.c.	1943.- 1955.g.	46		
23.	Apsveikumi 50 dzīves un 25 darba gadu jubilejā	1962.g.	99		
24.	Apsveikumi 25 gadu kāzu jubilejā, Jaunajā gadā u.c.	1968.- 1973.g.	18		
25.	Ielūgumi apmeklēt izrādes, koncertus u.c.	1946.- 1974.g.	75		
26.	Recenzijas par E.Pakules un A.Daškova piedalīšanos koncertos un operu uzvedu- mos. I daļa (laikrakstu iz- griezumi)	1938.- 1954.g.	234		
27.	Tas pats II daļa (laikrakstu izgriezumi)	1955.- 1974.g.	233		
28.	Raksti presē par E.Pakules sabiedrisko darbību (laikrakstu izgriezumi)	1945.- 1959.g.	66		

158

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

4. Savāktie materiāli

29. Vispasaules kongresam par
vispārēju atbrūošanos un
mieru veltītā koncerta
programmas 1962.g. 20

5. Uzskates materiāli

30. Fotopozitīvi: E.Pakule gi-
menes, darba kolēģu un
draugu vidū 1950.-
1968.g. 59

Šajā aprakstā ierakstītas 30 (trīsdesmit) lie-
tas no Nr.1-30.

Aprakstu sastādīja vec.zinātniskā līdzstrād-
niece

1974. gada 25. martā

A.Springe

Утверждено в
Архивном управлении
при СМ Латв. ССР
Протокол № 22
ЭПК № 7
от „19.04” 1974 г.

Latvijas PSR Tautas skatuves māksliniece

E L F R Ī D A P A K U L E

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksts

Nr. I (turpinājums)

1950.g., 1962.g., 1967.g. - 1968.g., 1972.g. - 1973.g.

УТВЕРЖДЕ
ЭНЦ ЦГАОР Латв.
Протокол № 12 от 10. 11. 82 г.
Председатель ЭПК [Signature]
Секретарь ЭПК [Signature]

N. p.k.	Lietu virsraksti	Galejie dati	Lapu skaits	Piezīmes
1	2	3	4	5
31.	Padomju Latvijas 10 gadadienai veltītā koncerta programma.	1950.g.	2	
32.	E.Pakules raksturojums braucienam uz Somiju un PSRS Lielā teātra muzeja vad.V.Zarubina vēstule par mākslinieces rad. darbību.	1968.g. 1973.g.	3	
33.	Goda raksti jubilejās un valsts svētkos.	1962.g. 1967.g. 1977.g.	5	
34.	Recenzijas - laikrakstu izgriezumi par E.Pakules koncertdarbību.	1974.g.	2	

Apraksta turpinājumā ierakstītas 4 (četras) līstas no Nr. 31 - 34.

Aprakstu sastādīja fondu glabātāja M. Broka

28.10.82.
Apraksta pabeigšanai 34 (tūkstosmit četras) līstas.
Fonda № 521 apr. 1 ar 03.10.82 aktu № 1
papildus pieņemtas 4 (četras) līstas no
№ 31 līstas № 34

Pod. vadītāja: [Signature]
Fondu glabātāja: [Signature]

Šini lietā 14 (remontdarbi), 6 m. r. 1300 labrūn mēj,
1-orubienne u 7 kpequadolu numurētas lapas

1974. g. 20. mē

CVORA zināta. līdzest.
arhivārs

Uks

Šini lietā 16 (kpepedymit)

numurētas lapas

20 20 g. « 9. » jūnijā

LVA arhivists

Oskars Brambergs